

A mi életünkől — 1932 Szociofoto kiállítás megnyitó szavai*

Kedves Barátaim!

Ugyanolyan jó érzéssel köszöntöm Önöket, mint amilyen jó érzéssel érkeztem meg 1932-ben ebbe az alföldi szép városba. Lengyel Lajos elvtárrsal annakidején azért jöttünk, hogy a Munkakör fotós csoportjának képeit bemutassuk kiállítás keretében. A megnyitást vasárnap délelőtt 11 órára hirdettük meg. A közönség szépen gyülekezett, de 11 óra előtt néhány perccel szakasz rendőr kíséretében ragyogó csizmában, lovagló ostorral a kézben a város főkapitánya is megjelent. Csattogtatta ostorát és rendelkezett.

A közönségnek el kellett hagyni a helyiséget s a képeket leszedték a falról. Végül bennünket, a tárlat rendezőit őrizetbe vettek.

* Elhangzott 1966. október 9-én Szolnokon, a múzeum fenti címmel rendezett kiállításán.

Biztos vagyok benne, hogy ez alkalommal nem kell a lovaglóostor csattogtatását hallanom és nem kell egy elhanyagolt fogda falai közé szorulnom.

Most nyugodtan egymásközt lehetünk egy kis kultúrűnepség alkalmából. Bemutatjuk azokat a képeket, amiket az első magyar fotócsoporth fiatal munkásai készítettek 1932-ben a munkásélet elnyomottságáról és szegénységéről. Érthető, hogy az akkori rendőrhatalóság nem engedte nyilvánosság elé ezeket a dokumentumokat. Leleplezték és vádoltak. Célunk az volt, hogy a munkásfotózást az osztályharc egyik kulturális eszközzé tegyük. Kritikai megfontolással szociográfiai feltáró útra indultunk. A parasztság életviszonyainak tudományos vizsgálata már megkezdődött, de ilyen céllal az ipari munkásság életével még nem foglalkoztak.

A Munkakör a Munka című folyóirat segítségével három irányban kezdett ehhez a fontos munkához.

„Egy nap életemből” címmel rovatot nyitottunk a lapban. Ebben a rovatban fiatal munkások válaszoltak arra a kérdésre, hogyan és mivel töltik el munka utáni szabad idejüket. Az anket érdekes és tartalmas volt. Továbbá megszerveztük a népdal kórusokat s végül a fotócsoporthot. Ez a csoport adta ki „A mi életünkben” című szociofotó könyvet, amely komoly elismerést kapott a fényképészet jeles mestereitől és a napi sajtótól. Sajnos, ennek a kiadványnak évtizedek óta sem született meg a párja, idősebb folytatása. Az amatőr fényképezők, s az aránylag olcsó gépek nagyban elszaporodtak, de a fotósok ilyenfajta tevékenysége majdnem nullára csökkent. A szocialista kultúrpropaganda feladata lenne a fotós mozgalom felélesztése és az eredmények hasznosítása.

El kell ismernünk, annak idején a szolnoki rendőrség észrevette a munkásfotózás társadalmi jelentőségét és a maga módján fel is lépett ellene. Tevékenységünket lázításnak, a jegyzőkönyv szerint kommunista agitációnak minősítette, minket pestieket letartóztattak, szolnoki barátainknál házkutatásokat tartottak és bizonytalanná tették munkaviszonyukat, mint például Tabák Lajos esetében. Tabák fotói is szerepeltek a kiállításon, mint ahogy most is itt láthatók a falon.

Ez a kiállítási anyag 33 évvel ezelőtti bünténnyé minősítése után, most mint haladó hagyomány kerül a nézők szeme elé. Én a haladó hagyomány elnevezés helyett inkább új cselekvésre készítő hagyomány kifejezését használnám.

Hasznos lenne, ha mind a fővárosban, mind a vidéken fotócsoporthok alakulnának szociográfiai felvételek készítésére. A fénykép meg tudja rögzíteni korunk kifejező jelenségeit, és örökségül hagyja az utánunk következő nemzedékre.

Ez a kiállítás talán inspirálni fogja Szolnok és más városok fiataljait gyakorlati és esztétikai értékeket jelentő munkálkodásra.

Kívánom, hogy így legyen. A rendezőség pedig fogadja jó kívánságaimat az egyszer már eltemetett képek stílusos feltámasztásának sikeréhez.

KASSÁK LAJOS